

Trump bu yalnızlığı beklemiyordu

İSA TATLIÇAN

ABONE OL

Google News

SETA Washington Genel Koordinatörü Dr. Kadir Üstün: Uluslararası kamuoyu Türkiye ile birlikte hareket ederken İsrail ve ABD yönetimi öngördükleri ama bu kadarını beklemedikleri bir yalnızlık içinde kaldı

SETA Washington koordinatörü Dr. Kadir Üstün: "Türkiye'nin dış politikada yalnızlığa sürüklendiğini söyleyenler BM Genel Kurulu'ndaki oylamada ne kadar hatalı olduğunu bir kez daha gördük. Türkiye değil İsrail ve ABD yalnız kaldı. Uluslararası kamuoyu Türkiye ile birlikte hareket ederken İsrail ve ABD yönetimi öngördükleri ama bu kadarını beklemedikleri bir yalnızlık içerisinde kaldı. Türkiye'nin 15 gün içerisindeki diplomasi atağı Kudüs konusunda geniş bir cephe oluşturulmasına katkıda bulundu."

Türkiye'nin özellikle Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı döneminde dış politikadaki kararlı tutumu ve dik duruşu bazı çevreler tarafından eleştirilmişti. Bu onurlu

duruşun bizi dış politikada yalnızlığa sürüklediğini söyleyenler de olmuştu. Türkiye'nin bu kararlı tavrı Kudüs sorununda sonuç verdi. Dönem başkanı Türkiye'nin girişimleriyle İslam İşbirliği Teşkilatı'nda alınan karar BM Genel Kurulu'nda da yankı buldu. Ve Türkiye'yi dış politikada yalnız bırakmaya çalışanların nasıl yalnızlaştığını bütün dünya gördü. İslam

dünyası Türkiye'nin Kudüs davasına bu önemli katkısını alkışlarken Batı medyasında da Türkiye'nin onurlu duruşuna geniş yer ayrıldı.

Türkiye'nin Kudüs konusundaki girişimlerinin ABD'deki yankısını, ABD'nin Kudüs ısrarının ne anlama geldiğini ve Türkiye-ABD ilişkilerinin geleceğini SETA Washington genel koordinatörlüğü Dr. Kadir Üstün ile konuştuk.

TRUMP İSRAİL LOBİSİNİN DESTEĞİNİ ALMAYA ÇALIŞIYOR

Trump'ı Kudüs kararını almaya iten iç politikadaki etkenler neler?

Öncelikle Trump'ın Kudüs konusunda son 20 senedir her Amerikan başkanının verdiği seçim sözünü

tekrarladığını hatırlamak gerekir. 1995 yılında Kongre'nin geçirdiği bir yasayla Amerikan büyükelçiliğinin Tel Aviv'den Kudüs'e taşınması kararı verilmiş ve başkan Clinton, Bush ve Obama da bu kararı uygulama sözü vermişti. Geleneksel olarak başkanlar bu kararı barış sürecine zarar vereceği için işbaşına geldikten sonra ertelemişler ve yerine getirmemişlerdi. Trump bunu gerçekleştiren başkan olarak tarihe geçmek istiyordu. Özellikle kendisine destek veren Evanjelist gruplara ve İsrail yanlısı Sheldon Adelson gibi Cumhuriyetçi donörlere verdiği sözü yerine getirmekle bu grupların desteğinin devamını sağlamak da Trump'ın amaçları arasındaydı. İsrail'e yakın grupların Kongre üzerindeki etkisini de düşündüğümüz zaman Trump için iç politika açısından Kudüs kararını almasının birçok getirisi vardı. Dış politika elitlerinin yanlış bulduğu bu kararın Trump'a bir iç politika maliyeti olmadığı gibi aksine başta İsrail lobisi olmak üzere birçok etkin lobi grubunun desteğini kazanmasını sağladığını söylemek mümkün.

TRUMP BU YALNIZLIĞI BEKLEMİYORDU

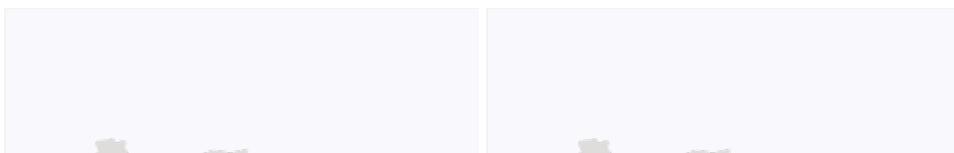
Trump yönetimi Kudüs kararını almadan önce BM'de yalnızlaşabileceğini öngörebiliyor muydu?

Trump başkanlık kampanyası döneminde de, başkanlık yaptığı süre içerisinde de hem geleneksel müttefiklerini hem de Amerika'nın sponsorluğunda gelişen 2. Dünya Savaşı sonrası düzenin ana ittifaklarını sorgulayan bir retorik kullandı. NAFTA ve NATO gibi küresel düzenin en etkin çokuluslu ittifaklarını sorgulayan, Meksika, Japonya ve Kore gibi müttefiklerini endişeye düşüren açıklamalara imza atan Trump, uluslararası kurumlara karşı genelde negatif bir tutum takınıyor. BM gibi kurumları da ancak Amerikan çıkarlarına hizmet ettikleri oranda değerli bulmakla kalmayıp çok ulusluluğa karşı tek taraflılığı tercih eden Trump yönetiminin BM'de yalnız kalacağını öngördüğünü ancak bu kadar yalnızlaşmayı beklemediğini söylemek mümkün. Son tahlilde Türkiye'nin dış politikada yalnızlığa sürüklendiğini söyleyenler BM Genel Kurulu'ndaki oylamada ne kadar hatalı olduğunu bir kez daha gördük. Türkiye değil İsrail ve ABD yalnız kaldı. Uluslararası kamuoyu Türkiye ile birlikte hareket ederken İsrail ve ABD yönetimi öngördükleri ama bu kadarını beklemedikleri bir yalnızlık içerisinde kaldı. Türkiye'nin 15 gün içerisindeki diplomasi atağı Kudüs konusunda geniş bir cephe oluşturulmasına katkıda bulundu.

ABD KAMUOYU TRUMP'IN POLİTİKALARINDAN ENĐİŐELĐ

ABD kamuoyu Trump'ın bu kararını destekliyor mu? Muhalefet eden çevreler ve medya kuruluşları var mı?

ABD kamuoyunun elbette geniş bir yelpaze olduğunu unutmamak gerekir. Trump'ı her ne olursa olsun destekleyen bir kitle var ve bu kitle için Trump'ın ekonomide yapacakları öncelik arz ediyor. Bu gruplar zaten Amerika'nın Irak savaşının maliyetinden ve 2008 krizinden etkilenen 'kızgın' kitleler. Bunların içerisinde Evanjelist dindar grupların önemli bir kısmı da bu kararı destekliyor. Dış politikayı daha fazla önemseyen ve Amerika'nın küresel liderliğinin aşınmasından endişe eden gruplar ise çoğunlukla bu karara karşı. Bu kararın Amerika'nın barış sürecindeki rolünden feragat etmesi ve tarafsızlık iddiasından vazgeçmesi anlamına geleceğini savunan bu kitleler, Trump'ın Amerika'yı kendi inşa ettiği global sistemin liderliğinden uzaklaşarak ulusalçı bir çizgiye çekmesinden endişe ediyorlar. Karara karşı çıkan kesimlerin en önemli endişelerinden biri de Trump'ın başta Türkiye olmak üzere bölgedeki en yakın müttefiklerini yabancılaştırması ve bölgede yeni bir çatışma alanı yaratması olarak öne çıkıyor.

TÜRKİYE ULUSLARARASI MUHALEFETİN LİDERİ

Avrupa basını BM Genel Kurulu'nda alınan bu kararda Türkiye'nin çok etkili olduğunu yazdı. ABD basını Türkiye'nin Kudüs konusundaki dik duruşunu nasıl yorumladı?

Amerikan basını Türkiye'nin Kudüs konusunda uluslararası muhalefetin liderliği rolünü üstlenmesini Trump'ın Amerika'nın hem geleneksel müttefikleri hem de Rusya ve Çin gibi rakipleri tarafından yalnızlaştırılması ekseninde tartıştığını söylemek mümkün. Türkiye'nin uluslararası muhalefeti bu derece etkin bir şekilde kullanması ABD'de gündem maddelerinden biri. Türkiye'yle ilişkilerin oldukça zorlu bir süreçten geçmesi ve Kudüs krizinin ikili ilişkilerdeki sorunları derinleştirilmesi söz konusu. Türkiye'nin ve Amerika'nın diğer müttefiklerinin Trump yönetimini bu konuda yalnızlaştırması Amerikan medyasının ana temalarından biri oldu.

TRUMP'IN ARTIK BARIŞ PLANINDA ETKİLİ OLMASI ZOR

Trump bundan sonra hangi hamlelerde bulunabilir?

Trump iş başına gelir gelmez İsrail-Filistin meselesinin çözümü konusunda damadı ve başdanışmanı Jared Kushner'i görevlendirmişti. Kushner bir senedir bölgede gizli görüşmeler yapıyor ve yeni bir barış planıyla ortaya çıkmasının yakın olduğu söyleniyor. Hatta Kudüs açıklamasının da bu planın

olgunlaşması sayesinde yapıldığı belirtiliyor. Kushner'in sorunu çözecek 'sihirli' bir formül bulması elbette imkansız. Kudüs konusunda büyük bir imaj kaybına uğrayan ABD'nin, Mahmut Abbas'ın arabuluculuk açıklamalarından sonra söyleyecek fazla bir sözü kalmadı. Trump yönetiminin ortaya koyacağı 'barış planının' Netanyahu hükümetini memnun edecek bir plan olacağını öngörmek zor değil. Filistin tarafının da Trump yönetimiyle görüşmeyi reddetmesini göz önünde bulundurursak, Filistinlilerin de kabulünün alındığı adil bir barış planının ortaya konulması çok zor. Dolayısıyla Trump yönetimi yeni bir barış planı açıklayıp Netanyahu'yu ve Filistin tarafını son bir defa barış için zorlamaya kalksa da bunun başarı ihtimali oldukça düşük olacaktır.

BÜYÜKELÇİLİĞİN TAŞINMASINDA ACELECI OLMAYACAKLAR

Bazı yorumcular ABD'de büyükelçiliğinin Kudüs'e taşınmasının uzun zamana yayılacağı belki de hiç uygulanmayacağını altını çiziyor. Siz bu görüşe katılıyor musunuz?

Amerikan büyükelçiliğinin Kudüs'e taşınması elbette hem güvenlik açısından hem de pratik lojistik gerekçelerle zaman alacaktır. Kudüs'ün Amerika tarafından başkent kabul edilmesinin anlamı büyükelçiliğin fiziki olarak oraya taşınmasından daha fazla önem taşıyor. Büyükelçiliğin taşınmasının gerçekleşmesi pratik realitelere bağlı olacaktır ancak açıklamanın asıl önemi ABD'nin Kudüs'ün İsrail'in başkenti olduğunu resmi olarak tanımasından kaynaklanıyor. Dünya kamuoyunu tamamen karşısına alan Trump yönetiminin Büyükelçiliğin taşınması konusunda fazla aceleci olmayacağını söylemek mümkün.

ZARRAB FİYASKOSU ABD'DE İLGI GÖRMEDİ

ABD'de süren Zarrab davasının ilk ve en önemli bölümü sona erdi. FETÖ bu davası istediği kamuoyunu oluşturamadı. ABD kamuoyunda bu davaya nasıl bakılıyor?

Bu davanın Amerikan kamuoyundan geniş yer bulduğunu söylemek zor. İran yaptırımlarının ihlal edilmesi ve bu bağlamdaki iddiaların öne çıktığını ancak davanın detaylı bir biçimde takip edilmediğini söyleyebilirim. Amerikan kamuoyu şu günlerde daha çok Trump'a karşı devam eden Rusya soruşturması, siyasetçilere karşı cinsel taciz iddiaları ve vergi reformu gibi konularla meşgul. [FETÖ](#)'nün bu dava üzerinden öne çıkarmaya çalıştığı gündem Türkiye'de olduğu gibi ABD'de de ilgi görmedi.

ZARRAB DAVASI FETÖ İÇİN FİYASKO

Bu davadan nasıl bir sonuç bekliyorsunuz?

Ben hukukçu değilim ancak Amerikan hukukunda genelde savcılar mahkumiyet alacaklarından emin olmadıkları bir davayı duruşma aşamasına getirmiyorlar. Bu sebeple savcının istediği toplam 6

mahkumiyetten en az birkaçının mahkumiyetle sonuçlanacağını tahmin edebiliriz ancak bunun temyiz süreci de olacaktır. Verilecek karar sonrasında Hazine Bakanlığı kararı baz alarak davada adı geçen Türk bankalarına ceza verirse Türk-Amerikan ilişkilerinde yeni bir gerilim ortaya çıkabilir. Davadan ne sonuç çıkarsa çıksın FETÖ'nün istediğini alamadığını aşıkır.

ABD SÖZÜNDE DURMUYOR

ABD-Türkiye ilişkilerinin geleceğini nasıl görüyorsunuz. Normalleşme sürecini zor görüyor musunuz?

ABD-Türkiye ilişkilerinde özellikle YPG meselesi Türkiye'nin ulusal güvenliğini doğrudan tehdit eden bir sorun olması itibarıyla merkezi önemi haiz olmaya devam edecektir. Suriye'nin kuzeyinde [PKK](#) etkisinde ve yönetiminde bir otonom bölge oluşması Türkiye açısından sadece endişeyle takip edilmekle kalmıyor. Türkiye, Fırat Kalkanı ve İdlib müdahaleleriyle PKK'nın alanını sınırlamaya ve diplomatik çabalarıyla da YPG'yi siyasi olarak yalnızlaştırmaya çalışıyor. Türkiye'yle ABD arasında YPG konusunda ciddi bir görüş ayrılığı ve stratejik çatışma denebilecek bir farklılık söz konusu. Bunun giderilmesi ve ortak bir strateji geliştirilmesi NATO müttefiki iki ülkenin hem ittifak hem de ikili ilişkileri açısından hayati önem taşıyor. Bu problem aşamadığı sürece Türk-Amerikan ilişkilerinin normalleşmesinin çok zor olduğunu düşünüyorum. YPG'ye Amerikan desteğinin duracağı yönünde verilen sözler var ancak bunların yerine getirilip getirilmeyeceğini bekleyip görmemiz gerekecek. Bunun ötesinde Suriye iç savaşının sona erdirilmesi ve ortaya çıkacak siyasi tablonun Türkiye'nin ulusal güvenliğini ve çıkarlarını tehdit edip etmeyeceği de Türk-Amerikan ilişkilerinin geleceği üzerinde etkili olacaktır.

İSA TATLİCAN / SABAH GAZETESİ